

A9-0096/2023

30.3.2023

JELENTÉS

az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet által előírt iskolagyümölcs-, iskolazöldség-, iskolatej- és -tejtermékprogram végrehajtásáról (2021/2205(INI))

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

Előadó: Carmen Avram

TARTALOM

	Oldal
INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	3
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	7
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	17
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	18

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

Ez a jelentés az iskolaprogramokra vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásával foglalkozik. A jelentés az 1308/2013/EU és az 1306/2013/EU rendeleteknek a gyümölcs-és zöldségfélék, a banán és a tej oktatási intézményekben való kínálatához kapcsolódó támogatási program tekintetében történő módosításáról szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/791 európai parlamenti és tanácsi rendeletre, az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcsök és zöldségek, a banán és a tej oktatási intézményekben való biztosításához nyújtott uniós támogatás tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályokról szóló, 2016. november 3-i (EU) 2017/39 bizottsági végrehajtási rendeletre, valamint az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcsök és zöldségek, a banán és a tej oktatási intézményekben való biztosításához nyújtott uniós támogatás tekintetében történő kiegészítéséről és a 907/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet módosításáról szóló, 2016. november 3-i (EU) 2017/40 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre összpontosít. A jelentés az EPRS „Az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogram végrehajtása” című tanulmányának következtetéseire támaszkodik.

Főbb megállapítások

A programra pozitív reakciók érkeztek a hatóságok részéről, akik értékes tapasztalatnak minősítették azt, amely széles körű és ingyenes hozzáférést tesz lehetővé az egészséges és fenntartható táplálkozáshoz minden gyermek számára, társadalmi-gazdasági státuszuktól függetlenül. Különösen értékelték a gyermekek és a mezőgazdaság közötti kapcsolat helyreállítására és az egészséges táplálkozási szokásokra vonatkozó célkitűzéseket.

A program egyedülálló lehetőséget kínál a zöld megállapodásban, a „termelőtől a fogyasztóig” kezdeményezésben, a rákellenes tervben, az uniós gyermekgaranciában és az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervben foglalt ambiciózus célokkal való összehangolásra. A program lehetőségeit azonban aláássa a költségvetés, a lefedettség, a támogatható termékek meghatározása, valamint az elosztási és végrehajtási módszerek. Az érdekelt felek egyhangúlag megerősítették, hogy a tagállamok önmagukban nem érhették volna el a folyamatban lévő uniós iskolaprogramok révén elért eredményeket.

1. A jogszabályok végrehajtása 2017 és 2022 között

1.1 Résztevők száma

Az adatok azt mutatják, hogy a program nem éri el az iskolás gyermekek jelentős részét (azaz a 2019/2020-as tanévben 76,2 millió uniós diákból csak 19,1 millió vett részt a programban). Ez a probléma közvetlenül összefügg az iskolák számára elérhető korlátozott költségvetéssel.

A Covid19-világjárvány súlyosbította a problémát, mivel a részt vevő gyermekek száma jelentősen csökkent a 2020/2021-es tanévben. A 2021. január 31-én benyújtott nyomkövetési jelentések szerint az iskolabezárások és a távoktatás a részt vevő gyermekek számának jelentős csökkenését eredményezték, számuk a becslések szerint 16 millió, ami kevesebb, mint az EU 27 tagállamában az előző tanévekben. A résztvevők számának csökkenése jelentős, még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy az Egyesült Királyság első alkalommal nem vett részt a programban, és hogy Görögország közbeszerzési problémák miatt nem tudta végrehajtani a programot. A csökkenő tendencia minden tagállamban

jellemző.

1.2. A szétosztott termékek mennyisége és változatossága

A világvárvány súlyos következményekkel járt a globális élelmiszer-ellátási láncra nézve, beleértve a programban szereplő termékeket (gyümölcs, zöldség és tej). Az elosztásnak az iskolabezárások miatti időszakossága nyomást gyakorolt a beszállítókkal kötött szerződésekre. Csökkent az iskoláknak kiosztott termékek mennyisége, és változtattak az elosztási módokon (azaz a közösségi távolságtartást lehetővé tétele érdekében a környezetbarátabb megoldásokkal szemben előnyben részesítették az egyadagos csomagolás használatát). Az elosztási időszak lerövidülése az elérhető termékek körének csökkenését is eredményezte (a végrehajtási időszakban csak korlátozott számú friss gyümölcs és zöldség volt kapható).

Összességében csökkentek az elosztáshoz kapcsolódó kiadások mind uniós, mind nemzeti szinten (a hozzájáruló országokban).

1.3 Oktatási tevékenységek

Az oktatási intézkedések a program egyik legsikeresebb részének bizonyultak. Bár nehéz csak ezen uniós szakpolitikai eszköz gyermekekre és táplálkozási mintázataikra gyakorolt hatását mérni, a tanulmányok arra utalnak, hogy az oktatási intézkedésekben részt vevő diákok jobban tisztában voltak az egészséges táplálkozási szokásokkal, mint azok, akiket nem érintettek az intézkedések. A világvárvány akadályozta a programban szereplő egyes oktatási intézkedések – például a gazdaságok látogatása vagy a főzési és kóstoló órák – végrehajtását. A legtöbb tagállamnak azonban sikerült hozzáigazítania a programban biztosított oktatási tevékenységeket a távoktatáshoz. Az erőfeszítések ellenére csökkent az érintett gyermekek száma és az oktatási tevékenységekhez kapcsolódó kiadások.

2. Költségvetés

A kiadások csökkenését nem szabad a program népszerűségének hiányaként értelmezni, épp ellenkezőleg: egyes tagállamokban az oktatási intézmények részvételi igénye minden évben meghaladja a rendelkezésre álló pénzügyi kereteket. Bár a program ráfordítási költségei (az uniós támogatások tekintetében) valamelyest hozzájárulnak a program céljainak eléréséhez, a költségvetést általában nem tartják elégségesnek ahhoz, hogy messzemenő legyen, és jelentős hatást fejtsen ki. Jelenleg a nemzeti források jelentős hányadára van szükség a program kiegészítéséhez, ami azt jelenti, hogy az uniós források önmagukban nem elegendők a nemzeti célok eléréséhez. Ugyanakkor a végrehajtás nem volt egységes a tagállamok között, és egyes tagállamok nem használták ki teljes mértékben a költségvetést. Bár némi különbség tapasztalható, a tagállamok közötti általános tendencia azt mutatja, hogy nagyobb költségvetésre van szükség a gyermekek stabil számának eléréséhez és a termékelosztás rendszerességének biztosításához, míg a kedvezményezettek számának növeléséhez a finanszírozás határozott növelésére lesz szükség. A közelmúltban aggályok merültek fel az inflációval és az élelmiszerárak emelkedésével kapcsolatban, ami potenciálisan csökkentené a program hatókörét és hatását. Emellett a Bizottság a közelmúltban rendeletet tett közzé, amely lehetővé teszi az uniós iskolaprogram keretében nyújtott uniós támogatás belső átcsoportosítását az uniós iskolákban tanuló, lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrán gyermekek támogatása érdekében.

3. Lefedettség

A program végrehajtása szinte teljes mértékben az általános és középiskolákra korlátozódik. A résztvevők 70%-a általános iskolába, 20%-a óvodába, és csak 10%-a középiskolába járó gyermek, a legtöbb résztvevő Németországban él, ezt követi Svédország, Románia és Lengyelország.

4. Az adminisztratív folyamat egyszerűsítése

A jövőbeli végrehajtás szempontjából egy másik kritikus pont az adminisztratív folyamat egyszerűsítése és észszerűsítése lesz. Az állami iskolákra általában jelentős adminisztratív terhek hárulnak, ezért a programnak elég egyszerűnek kell lennie ahhoz, hogy vonzó legyen az iskolák számára. Jelenleg a programhoz kapcsolódó adminisztratív intézkedések elmaradnak az optimálistól. Az e célt szolgáló lehetséges intézkedések közé tartozik a támogatási kérelmek benyújtási határidejének eltörlése (a tagállamok hatásköre), a határidő utáni a kifizetések csökkentésére vonatkozó rendszer felülvizsgálata, valamint a költségvetés átvitelének és átcsoportosításának nagyobb rugalmassága. A világjárvány pozitív fejleménye az adminisztratív egyszerűsítés szempontjából a távellenőrzések alkalmazása, amelynek a rendszeres kerékvágásba való visszatérést követően is fenn kell maradnia.

5. A terméklista bővítése és a minőség javítása

A jövőbeli végrehajtás során fontolóra kell venni a hozzáadott cukrot tartalmazó termékek elosztásának korlátozását, ami a legtöbb iskolai igazgatás és a szülők véleménye szerint ellentétes a program általános célkitűzéseivel. Ezen túlmenően a jövőbeli végrehajtásnak kötelezettségeket kell bevezetnie az egészségügyi, etikai és környezetvédelmi kritériumoknak megfelelő termékekre vonatkozóan.

Következtetések és ajánlások

A szabályok végrehajtása

Az előadó véleménye szerint az alábbi kulcsfontosságú szakpolitikai ajánlásokat kellene megvalósítani:

- a jövőbeli végrehajtás során fontolóra kell venni a program költségvetésének fokozatos növelését;
- a tagállamokat fel kell kérni arra, hogy az uniós költségvetés egy minimális részét fordítsák oktatási intézkedések végrehajtására, amelyeknek szintén gyakoribbnak és szélesebb körűnek kell lenniük;
- az elosztásra kerülő termékeknek feldolgozatlanak, ökológiainak és az Unióból származónak kell lenniük; ajánlott továbbá kötelezettségeket bevezetni az olyan termékekre vonatkozóan, amelyek megfelelnek olyan objektív kritériumoknak, mint az egészségügyi, környezetvédelmi és etikai megfontolások, a szezonális, a változatosság vagy a helyi termékek elérhetősége, és elsőbbséget kell biztosítani a rövid ellátási láncoknak. A banán esetében előnyben lehet részesíteni a harmadik országokból származó, méltányos kereskedelem tárgyát képező termékeket, de csak akkor, ha az Unióból származó egyenértékű termékek nem állnak rendelkezésre. A termékeknek a lehető legnagyobb mértékben

tükrözniük kell a terület étkezési szokásait és növényfajtaikat;

– a hozzáadott cukrot, hozzáadott zsírt, hozzáadott sót és/vagy hozzáadott édesítőszeret tartalmazó termékeket nem szabad engedélyezni a programban; a Bizottságnak törölnie kell azokat a kivételeket, amelyek lehetővé teszik az ilyen típusú termékek forgalmazását;

– a jövőbeli végrehajtásnak a bölcsődékre, óvodákra és általános iskolákra kell összpontosítania;

– az adminisztratív folyamat egyszerűsítése érdekében ajánlatos a támogatási kérelmek benyújtási határidejének rugalmasabbá tétele, a kifizetések határidő utáni csökkentésére vonatkozó rendszer felülvizsgálata, az átcsoportosítások és a költségvetés újraelosztása rugalmasságának növelése, a közbeszerzési eljárás egyszerűsítése és a távellenőrzések elfogadásának fenntartása;

– nem szabad, hogy a nagy beszállítók túlsúlyban legyenek a programban részt vevő kisebb mezőgazdasági termelők kárára a közbeszerzési eljárásokban;

– létre kell hozni egy fórumot, amely arra ösztönzi a tagállamokat, hogy osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat a program végrehajtása egyszerűsítésének sikeres módjainak azonosítása érdekében.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet által előírt iskolagyümölcs-, iskolazöldség-, iskolatej- és -tejtermékprogram végrehajtásáról (2021/2205(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ (az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet), amely jogalapot biztosít az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség-, iskolatej- és -tejtermékprogramhoz,
- tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálatának (EPRS) „Az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogram végrehajtása” című, 2014. július 14-i félidős értékelésére,
- tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre²,
- tekintettel az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalaphoz (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. december 23-i (EU) 2020/2220 európai parlamenti és tanácsi rendeletre³,
- tekintettel az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcsök és zöldségek, a banán és a tej oktatási intézményekben való biztosításához nyújtott uniós támogatás tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályokról szóló, 2016. november 3-i (EU) 2017/39 bizottsági végrehajtási rendeletre⁴,
- tekintettel az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a gyümölcsök és zöldségek, a banán és a tej oktatási intézményekben való biztosításához nyújtott uniós támogatás tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2016. november 3-i (EU) 2017/40 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletre⁵,

¹ HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

² HL L 435., 2021.12.6., 1. o.

³ HL L 437., 2020.12.28., 1. o.

⁴ HL L 5., 2017.1.10., 1. o.

⁵ HL L 5., 2017.1.10., 11. o.

- tekintettel az iskolagyümölcs- és iskolazöldség-program, valamint az iskolatejprogram keretében a 2022. augusztus 1-jétől 2023. július 31-ig tartó időszakra nyújtható uniós támogatás tagállamok közötti végleges elosztása tekintetében történő módosításáról szóló, 2022. július 7-i (EU) 2022/493 bizottsági végrehajtási határozatra⁶, amelynek célja a rendelkezésre álló forrásokban rejlő lehetőségek maradéktalan kiaknázása, valamint az abból eredő nehézségek kezelése, hogy Oroszország Ukrajnával szembeni, 2022. február 24-én indított katonai agressziója következtében számos gyermek kényszerült Ukrajna elhagyására,
- tekintettel „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0381),
- tekintettel a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerre irányuló, az „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/848 európai Parlament és tanácsi rendelete⁸,
- tekintettel az ökológiai termelés fejlesztésére irányuló cselekvési tervről szóló, 2021. április 19-i bizottsági közleményre (COM(2021)0141),
- tekintettel az „Európai rákellenes terv” című, 2021. február 3-i bizottsági közleményre (COM(2021)0044),
- tekintettel a Számvevőszék „Eredményes-e az iskolatej- és az iskolagyümölcs-program?” című, 2011. október 24-i 10/2011. sz. különjelentésére,
- tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére és fenntartható fejlődési céljaira,
- tekintettel a 2010. november 16-i 5.COM 6.41. sz. határozatra, amellyel az UNESCO szellemi kulturális örökség megőrzésével foglalkozó kormányközi bizottsága jóváhagyta a mediterrán étrend felvételét az emberiség szellemi kulturális örökségének jegyzékébe,
- tekintettel az európai gyermekgaranciáról szóló, 2021. április 29-i állásfoglalására⁹,
- tekintettel az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló, 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlásra¹⁰,
- tekintettel a 2019. évi európai egészségfelmérésre (EHIS, 3. forduló),

⁶ HL L 184., 2022.7.11., 56. o.

⁷ HL C 184., 2022.5.5., 2. o.

⁸ HL L 150., 2018.6.14., 1. o.

⁹ HL C 506., 2021.12.15., 94. o.

¹⁰ HL L 223., 2021.6.22., 14. o.

- tekintettel az Egészségügyi Világszervezet gyermekkori elhízás megfigyelésével kapcsolatos európai kezdeményezésére (WHO COSI) és a 2007 és 2020 között annak keretében lebonyolított első öt felmérésre,
 - tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére vonatkozó eljárásról szóló határozatának 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és 3. mellékletére,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére (A9-0096/2023),
- A. mivel az egészséges, változatos és kiegyensúlyozott étrend és az egészséges életmód, köztük a rendszeres testmozgás népszerűsítése egyre fontosabb kérdés, és elsőbbségként kell kezelni azt a társadalmunkban; mivel a táplálkozás és az életmód integrált és átfogó megközelítésére van szükség; mivel az EU-ban a 6 és 9 év közötti gyermekek harmada túlsúlyos vagy elhízott¹¹; mivel az egészséges étrend csökkentheti bizonyos krónikus betegségek kockázatát; mivel az egészséges étrend népszerűsítése a betegségek megelőzésére szolgáló intézkedés és a lakosság egészségébe eszközölt befektetés;
 - B. mivel az európaiak 53%-a túlsúlyosnak minősül¹²; mivel a végzettségi szint alapján világos minta rajzolódik ki, és a végzettség szintjének növekedésével csökken a túlsúlyos személyek száma;
 - C. mivel a fenntartható és egészséges társadalom alapjainak lerakására már az iskolában sor kerül;
 - D. mivel a táplálkozási ismeretek oktatása, amely népszerűsíti a változatos, kiegyensúlyozott és egészséges étrendet, kritikus jelentőségű az egészséges fogyasztási szokások ösztönzéséhez, és azt ezért EU-szerte javítani kell;
 - E. mivel minden iskolás gyermeknek egyenlően és méltányosan hozzá kell férnie egészséges, tápláló és fenntartható élelmiszertermékekhez;
 - F. mivel rendkívül fontos a gyermekek figyelmének felhívása és nevelése Unió-szerte olyan kérdésekben, mint a helyi élelmiszerláncok, a szezonális, a biogazdálkodás és az integrált mezőgazdaság, az egészséges, változatos és kiegyensúlyozott étrend, az élelmiszerbiztonság, az éghajlatváltozás, az állatjólét, valamint az élelmiszer-termelés fenntarthatósága és az élelmiszer-pazarlás;
 - G. mivel a gyermekek alapvető szerepet játszhatnak a szülők, rokonok és kortársak tájékoztatásában és érzékenyítésében a tudatos, változatos, kiegyensúlyozott és fenntartható táplálkozás, valamint az egészséges életmód kapcsán;
 - H. mivel tanulmányok kimutatták, hogy a kiegyensúlyozott étrend részeként a friss gyümölcs- és zöldségfélék fogyasztása csökkenti az életveszélyes betegségek kockázatát, és hozzájárul az élelmiszerrendszerek környezeti hatásainak enyhítéséhez; mivel a gyermekek és fiatalok körében nem kielégítő a gyümölcs- és zöldségfélék

¹¹ Egészségügyi Világszervezet, „A WHO 2022. évi regionális jelentése az európai elhízásról”, Kopenhagen: A WHO Európai Regionális Irodája, 2022.

¹² Eurostat, ‘[Over half of adults in the EU are overweight](#)’ (A felnőttek több mint fele túlsúlyos az EU-ban), 2021. június 21.

fogyasztásának mértéke; mivel rendkívül nagyok a különbségek a különböző európai tagállamok között a gyümölcs- és zöldségfogyasztás terén;

- I. mivel az Egészségügyi Világszervezet 2002-es jelentése szerint az alacsony gyümölcs- és zöldségfogyasztás egyike az ismert okokból bekövetkező halálozáshoz hozzájáruló tíz legfontosabb kockázati tényezőnek;
- J. mivel azok az intézkedések, amelyek célja a gyermekeknek és a serdülők az egészséges, változatos és kiegyensúlyozott étrend jelentőségére való nevelése, pozitív következményekkel járhatnak a társadalom egészére nézve, különösen hosszú távon;
- K. mivel az EU-ban a becslések szerint az összes megtermelt élelmiszer 20%-a vész el vagy válik hulladékká, és az összes élelmiszer-hulladék több mint felét a háztartások állítják elő, aminek negatív társadalmi, gazdasági és környezeti hatásai vannak; mivel a helyes gyakorlatok bevezetését ösztönző, az életkornak megfelelő oktatási intézkedések hosszú távon jelentősen hozzájárulhatnak az élelmiszer-pazarlás csökkentéséhez az EU-ban;
- L. tekintettel arra, hogy a mediterrán étrend egy egészséges szokásokon alapuló, a tudományos közösség által elismert, jelentős egészségügyi előnyökkel járó étkezési mintájú étrend;
- M. mivel azok az intézkedések, amelyek célja, hogy társadalmi-gazdasági háttérüktől függetlenül minden iskolás gyermek számára biztosítsák az egészséges élelmiszerekhez való ingyenes hozzáférést, kumulatív pozitív hatással lehetnek fizikai és mentális egészségükre, valamint a fejlődésükre és a szociális jóllétükre; mivel ezek az intézkedések megalapozhatják a fenntartható fogyasztást az élet későbbi szakaszaiban, és közvetett pozitív hatást gyakorolhatnak a helyi közösségek, különösen a kis- és családi gazdaságok fejlődésére;
- N. mivel az uniós élelmiszer-termelési normák a legmagasabbak és a legszigorúbbak a világon, különösen ami a fenntarthatóságot illeti;
- O. mivel a legkülső régiók, különösen a távoli szigetekkel rendelkező szigetvilági régiók nehezebben tudják biztosítani ezen élelmiszerek rendszeres ellátását;
- P. mivel az uniós iskolagyümölcs-, -zöldség- és -tejprogram ismertségét növelni kell, és a programot jobban kell kommunikálni annak érdekében, hogy több résztvevőhöz jusson el;
- Q. mivel a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező gyermekek körében gyakoribb a rosszabb táplálkozás és az olyan alapvető egészségügyi problémák, mint az elhízás;
- R. mivel a nyomon követés és az értékelés kulcsfontosságú az uniós iskolagyümölcs-, -zöldség- és -tejprogram megfelelő működésének biztosításához;

Következtetések és ajánlások

Költségvetés

1. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamok által kapott uniós finanszírozás összege sok esetben nem elegendő valamennyi régióban valamennyi célcsoport eléréséhez, valamennyi iskola részvételre való motiválásához, és a kívánt hatás kiváltásához, ugyanakkor mind uniós, mind nemzeti szinten az iskolák sikeres és méltányos befolyásolásához; hangsúlyozza, hogy a jól működő programok folytatásának biztosítása érdekében a támogatások jelenlegi elosztását a jövőbeni elosztás minimális alapjának is kell tekinteni;
2. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes tagállamok nem használják ki teljes mértékben a rendelkezésre álló költségvetést, főként az adminisztratív és bürokratikus eljárások nagy száma miatt; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy működjenek együtt az iskolaprogram következő felülvizsgálata előtt, hogy értékeljék a nemzeti teljesítményeket, hogy megalapozott elemzés készüljön a rendelkezésre álló költségvetés tagállamok általi eltérő mértékű felhasználásának okait illetően, és hogy a tagállamok bevált gyakorlatai alapján további iránymutatást nyújtsanak;
3. felhívja a Bizottságot, hogy növelje az iskolagyümölcs-, iskolazöldség-, iskolatej- és -tejtermékprogram teljes költségvetési keretét, és fontolja meg a program résztvevői közötti méltányos újraelosztást, hogy a valamely tagállam által nem felhasznált összegeket olyanoknak lehessen átosztani, amelyek hajlandóságot és képességet mutatnak arra, hogy a tervezett előirányzatuknál többet felhasználjanak; hangsúlyozza, hogy a program költségvetésének növelése lehetővé tenné az elosztás gyakoriságának növelését akár hetente, és az elosztás időtartamának a teljes tanévre való növelését;
4. felhívja a Bizottságot, hogy vegye figyelembe a súlyos élelmiszer-allergiában, intoleranciában és egyéb étkezési korlátozásokban szenvedő gyermekek helyzetét, és a program hatókörén belül biztosítson további finanszírozást alternatív diverzifikált termékek beszerzésére a program inkluzivitásának biztosítása érdekében;
5. felhívja a Bizottságot, hogy az európai gyermekgarancia célkitűzéseivel összhangban értékelje az iskolaprogram és a meglévő egészséges reggeliztetési kezdeményezések és a rendszeres iskolai étkeztetésre irányuló programok, valamint egyéb finanszírozási források közötti szinergiák lehetőségét annak érdekében, hogy több gyermeket érjenek el;
6. javasolja, hogy míg az elosztásra nyújtott támogatások továbbra is változóak legyenek, a tagállamok következetességének és tervezésének javítása érdekében határozzák meg a kísérő intézkedésekkel, valamint a program nyomon követésével és értékelésével kapcsolatos egyéb költségeket;
7. sürgeti a Bizottságot, hogy tegyen lépéseket annak biztosítására, hogy a tagállamok garantálják a program hatálya alá tartozó termékek minőségre vonatkozó minimumszintjének való megfelelést, amelyet a költségvetés felhasználása és a nemzeti részvételi célok elérése során is figyelembe lehetne venni;
8. felhívja a Bizottságot, hogy rendszeresen vizsgálja meg annak a lehetőségét, hogy a program költségvetését fokozatos növeljék, tekintettel annak a társadalom egésze számára jelentkező hasznaira;
9. kiemeli, hogy a minőségi követelményeknek meg nem felelő termékek negatív hatással vannak a program végrehajtására, ami a fogyasztás iránti érdektelenséghez vezet, és

ezzel hozzájárul az élelmiszer-pazarláshoz; úgy véli, hogy a gyümölcs- és zöldségtöbbleteket, beleértve a tökéletes állapotban lévő „csúnya” darabokat is, szintén támogathatónak kell tekinteni; felhívja továbbá a Bizottságot és a tagállamokat, hogy értékeljék az iskolaprogram által termelt élelmiszer-hulladék mennyiségét, és azonosítsák a lehetséges okokat, tisztázzák a fel nem használt termékek kérdését, és nyújtsanak iránymutatást a programhoz kapcsolódó élelmiszer-pazarlás visszaszorításához, összhangban az élelmiszer-veszteség és -hulladék csökkentésére vonatkozó uniós célkitűzésekkel, elkerülve ugyanakkor, hogy adminisztratív terheket rójanak a tagállamokra, az iskolákra és a beszállítókra;

Oktatási intézkedések

10. elismeri az oktatási intézkedések fontosságát a gyümölcsök és zöldségek – különösen a friss, szezonális, helyi és regionális termékek, valamint a tej és tejtermékek – tápértékével kapcsolatos tudatosság növelésében, a program célkitűzéseinek megvalósításával összefüggésben; megjegyzi, hogy az oktatási intézkedéseket össze kell hangolni „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia és az európai rákellenes terv célkitűzéseivel; rámutat arra, hogy a gazdaságokba tett látogatások alapvető eszközt jelentenek ahhoz, hogy a gyermekek és a tinédzserek újra kapcsolatba léphessenek a mezőgazdasággal, tanuljanak a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokról, és első kézből megismerhessék és megtapasztalhassák az uniós mezőgazdaságnak a biztonságos és tápláló élelmiszerhez való hozzáférés biztosításában betöltött alapvető szerepét, valamint hozzájárulását a környezet, a táj és a biológiai sokféleség védelméhez; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a Covid19-világjárvány tanulságaira építve növeljék a digitális eszközök és a digitális tananyagok elterjedését, azt szükség esetén személyes oktatási tevékenységekkel kiegészítve;
11. felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy az iskolaprogramra évente elkülönített uniós és nemzeti támogatások összességének legalább 10%-át oktatási intézkedésekre különítsék el annak érdekében, hogy növeljék azok gyakoriságát és hatókörét, mivel a termékek pusztta elosztása nem elegendő az egészséges életmód kialakításához;
12. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson több iránymutatást az oktatási intézkedések tartalmáról, felhasználva a tagállamok bevált gyakorlatait és enyhítve az iskolák adminisztratív és pénzügyi terheit; hangsúlyozza, hogy az oktatási intézkedéseknek olyan szempontokra kell összpontosítaniuk, mint az egészséges, fenntartható, változatos és kiegyensúlyozott étkezési szokások, táplálkozási és gasztronómiai készségek, élelmiszer-allergiák és alternatívák, általában a mezőgazdaság és különösen a fenntartható mezőgazdaság, beleértve a biogazdálkodást, az integrált termelési módszereket, az állatjólétet, az élelmezésbiztonságot, az éghajlatváltozást, valamint az élelmiszer-pazarlás megelőzését és csökkentését; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák az egészségügyért és táplálkozásért, a környezetvédelemért, a mezőgazdaságért és az oktatásért felelős nemzeti hatóságok megfelelő bevonását a korcsoportnak és az étrenddel, a kulturális szokásokkal vagy a mezőgazdasági gyakorlatokkal kapcsolatos helyi sajátosságoknak megfelelő, interaktív kísérő intézkedések kidolgozásába;
13. hangsúlyozza, hogy jobban be kell vonni a tanárokat és más iskolai személyzetet, az érintett illetékes hatóságokat az oktatási intézkedésekbe, és elő kell mozdítani más érdekelt felek részvételét az oktatási intézkedésekben, jobban bevonva a szülőket, a

helyi termelőket és a civil társadalmi szervezeteket; hangsúlyozza, hogy a programot képzett személyzetnek kell végrehajtania, és megfelelő képzésben kell részesítenie az érintett tanárokat, az étkezdékben dolgozókat, a szakácsokat és a dietetikusokat; hangsúlyozza, hogy az iskolához közeli helyi termelők kiválasztása megkönnyítené az oktatási intézkedések végrehajtását;

Hatály

14. hangsúlyozza, hogy a forgalmazásra szánt termékeknek az EU-ból kell származniuk, és alapvetően feldolgozatlanok, adott esetben biogazdálkodásban, helyben termesztettnek kell lenniük, és lehetőség szerint európai minőségi jelzésekkel kell rendelkezniük; megjegyzi, hogy az európai minőségi jelzések és biotermékek piaca egyenlőtlenül oszlik meg a tagállamok között, és hogy e termékek költségei magasabbak; felhívja a Bizottságot, hogy vezessen be kötelezettségeket annak biztosítására, hogy a termékek megfeleljenek olyan objektív kritériumoknak, mint az egészségügyi, környezetvédelmi, minőségi és etikai megfontolások, az állatjólét, a szezonitás, a változatosság vagy a helyi termékek elérhetősége, és elsőbbséget kell biztosítani a rövid ellátási láncoknak; hangsúlyozza, hogy a banán és más trópusi gyümölcsök esetében előnyben kell részesíteni az Unióból és annak legkülső régióiból származó termékeket; hangsúlyozza, hogy a termékeknek diverzifikáltaknak kell lenniük, és a lehető legnagyobb mértékben tükrözniük kell az idényjellegű rendelkezésre állást, a helyi egészséges étkezési szokásokat és növényfajta-típusokat;
15. ösztönzi a biotermékek legalább 25%-ának az uniós iskolaprogramon belüli elosztását, többek között a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazása révén, ami szerepet játszhatna a bioélelmiszerek közbeszerzésének fellendítésében az uniós ökológiai cselekvési terv részeként, hozzájárulva ezáltal „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia célkitűzéseinek eléréséhez és az azokhoz való igazodáshoz;
16. ragaszkodik ahhoz, hogy a hozzáadott cukrot, zsírt, só-t vagy édesítőszer-t tartalmazó termékek ne engedélyezzék a programon belül; felhívja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal és az egészségügyi és élelmezésügyi hatóságokkal együttműködve vesse alapos elemzés alá azokat a kivételeket, amelyek lehetővé teszik a korlátozott cukor- és zsírtartalmú termékek bizonyos típusainak forgalmazását, ezek szigorú korlátozása vagy eltávolítása céljából, annak biztosítása érdekében, hogy a program összhangban maradjon annak célkitűzéseivel és szélesebb körű uniós szakpolitikai céljaival; felhívja a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé az egészségügyi és élelmezésügyi, mezőgazdasági, környezetvédelmi és oktatási hatóságok közötti szoros és hatékony együttműködést a támogatható termékek és oktatási tevékenységek jegyzékének összeállításakor, az iskolaprogram célkitűzéseinek teljes körű tiszteletben tartása mellett;
17. javasolja, hogy a narancsfogyasztás előmozdítása (és ezáltal a C-vitamin bevitel növelése) érdekében önkiszolgáló citrusfacsaró gépeket kell kihelyezni az iskolákban, amelyek (víz hozzáadása nélkül) természetes narancslevet állítanak elő;
18. javasolja, hogy bár a program jövőbeli végrehajtását a bölcsődékre, óvodákra és általános iskolákra kell összpontosítani, mivel a gyermekeknek már fiatal koruktól egészséges és fenntartható szokásokat kell magukévá tenniük, és hajlaniuk kell az egészséges életmód felé, figyelmet kell fordítani a középiskolákra is;

19. emlékeztet arra, hogy az egészséges és fenntartható élelmiszerekhez való hozzáférést és a megfelelő táplálkozásról szóló oktatást befolyásolja az egyén társadalmi-gazdasági környezete; felkéri a Bizottságot, hogy fontolja meg a célcsoportok felülvizsgálatának elvégzését annak biztosítása érdekében, hogy a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek elsőbbséget élvezzenek az egészséges és tápláló élelmiszerekhez és oktatási intézkedésekhez való hozzáférés terén, összhangban „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiával és az európai gyermekgarancia célkitűzéseivel; felhívja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé a termékek és az oktatási intézkedéseknek a célcsoportok tényleges szükségletei alapján történő, rugalmas összeállítását;
20. hangsúlyozza, hogy egyes tagállamokban, különösen a vidéki iskolákban a termékek fogyasztása nem biztos, hogy vonzó a gyermekek számára, mivel azok a saját háztartásukban már elérhetők; úgy véli, hogy ebben a helyzetben alternatív megoldás lenne a pénzeszközök újraelosztása a helyi kisüzemi gazdasági tevékenységek fejlesztése érdekében, amelyek keretében változatosabb termékeket állítanak elő;

Az adminisztratív folyamat egyszerűsítése

21. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy csökkentsék a program végrehajtásával járó adminisztratív terheket, különösen a részvételi arány növelését és a nemzeti költségvetések felhasználását célzó elosztási intézkedésekkel összefüggésben; úgy véli, hogy a program egyszerűsítésének egyik módja lehet a közbeszerzési eljárások egyszerűsítése, a szerződése futamidejének meghosszabbítása és ezzel az ellenőrzésekhez kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentése, annak érdekében, hogy a részt venni kívánó iskoláknak ne kelljen viselniük az adminisztratív terheket;
22. emlékeztet arra, hogy a közbeszerzési eljárásoknak – még az egyszerűsítetteknek is – meg kell felelniük a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat odaítélési kritériumainak; kiemeli, hogy a legalacsonyabb árra való törekvés a közbeszerzési eljárás egyetlen kritériumaként hátrányosan érinti az iskolaprogram céljait, valamint a mezőgazdasági kistermelők részvételét; kitart amellett, hogy a közbeszerzési eljárásoknak biztosítaniuk kell az egyenlő hozzáférést és a tisztességes versenyt, hogy a nagy beszállítók ne élvezzenek tisztességtelen előnyt a programban részt vevő mezőgazdasági termelők kárára; hangsúlyozza, hogy elsőbbséget kell biztosítani a helyi termékeknek és a rövid ellátási láncoknak, valamint a termelői szervezetek, a mezőgazdasági szövetkezetek és a mezőgazdasági termelők piacai által szállított termékeknek; kiemeli, hogy az iskolaprogram termékeinek szállítása és elosztása során a megfelelő minimális csomagolás használatának is kritériumnak kell lennie a vásárlási döntések során, figyelembe véve az iskolák tárolási és hűtési kapacitását, valamint a termékek minősége és biztonsága megőrzésének szükségességét;
23. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy az iskolák hosszabb távú szerződéseket kössenek, az árak újratárgyalásának lehetősége mellett, mivel ez csökkentené a széles körű dokumentáció szükségességét; kiemeli, hogy ez több mezőgazdasági termelőt ösztönözhetne a programban való részvétellel, különös tekintettel a mezőgazdasági kistermelőkre;
24. sürgeti a tagállamokat, hogy csökkentsék és egyszerűsítsék a program kedvezményezettjeitől megkövetelt dokumentáció szintjét az adminisztratív terhek

enyhítése érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy növeljék a digitális eszközök használatát a dokumentáció kezelése terén;

25. hangsúlyozza a tanárok és az oktatásban/felügyeletben részt vevő más munkatársak fontosságát, akik példaképként szolgálhatnak az egészséges termékek fogyasztása terén, és kéri a szükséges költségvetési és adminisztratív rugalmasságot annak érdekében, hogy ezek a személyek is részt vehessenek az iskolaprogramokban, és a gondozásuk alatt lévő gyermekeknek demonstrálhassák az egészséges táplálkozási szokásokat;
26. javasolja az irányítási, ellenőrzési, nyomonkövetési és értékelési követelmények egyszerűsítését mind a tagállamok illetékes hatóságai, mind a program kedvezményezettjei számára;
27. javasolja egy fórum létrehozását, amely arra ösztönzi a tagállamokat, hogy osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat a program végrehajtása egyszerűsítésének sikeres módjainak azonosítása érdekében; emlékeztet a Bizottság által szervezett Civil Párbeszéd Csoport üléseire, amelyeken már most is rendszeresen megvitatják az iskolaprogramot, és javasolja, hogy építsenek erre a fórumra; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a tagjelölt országok megfigyelőként részt vegyenek az iskolaprogrammal foglalkozó fórumon;
28. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy olyan iskolaprogram elindításának lehetőségét a tagjelölt országok számára, amelyet a meglévő eszközökből, például az Előcsatlakozási Támogatási Eszközből és a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközből (Globális Európa) finanszíroznának;

Nyomon követés és értékelés

29. kéri a Bizottságot, hogy hozzon létre átfogó, harmonizált és összehasonlítható adatgyűjtési módszert a programmal kapcsolatos megfelelő előzetes és utólagos hatásvizsgálatok elvégzéséhez szükséges összesített adatok Európa-szerte történő biztosítása érdekében;
30. kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a program 2023 utáni végrehajtásának értékeléséhez alapul szolgáló közös mutatók bevezetésének lehetőségét; rámutat arra, hogy az e mutatók kidolgozásához felhasználható adatbázisok a nemzeti stratégiákon keresztül már rendelkezésre állnak, és azokat a jövőben be kell építeni a programba; felkéri a Bizottságot, hogy játsszon aktívabb szerepet, és a meglévő bevált gyakorlatokra építve adjon visszajelzést és iránymutatást a tagállamoknak annak érdekében, hogy jobban segítse őket a program végrehajtásában és nyomon követésében;

Kommunikáció

31. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki megerősített kommunikációs és marketingstratégiát annak érdekében, hogy – különösen az alacsony részvételi aránnyal rendelkező – tagállamok iskolái nagyobb mértékben vegyék igénybe a programot, valamint hogy javítsa a pénzügyi hozzájárulás és a program felismerhetőségét; hangsúlyozza, hogy az uniós marketinganyagokat az iskolák programban való részvételének további ösztönzésére is fel lehetne használni;

32. felhívja a Bizottságot, hogy figyeljen jobban a programhoz tartozó termékek előállításának és forgalmazásának módjára vonatkozó tájékoztatásra, különös hangsúlyt fektetve a regionális és helyi termékek népszerűsítésére azáltal, hogy egységesebb anyagokat dolgoz ki és bocsát a tagállamok rendelkezésére a programmal kapcsolatos tudatosság és tájékoztatás növelése érdekében;

o

o o

33. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	22.3.2023
A zárószavazás eredménye	+ : 43 - : 2 0 : 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Dacian Cioloș, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Paola Ghidoni, Francisco Guerreiro, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Chris MacManus, Colm Markey, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Rosanna Conte, Claude Gruffat, Anja Hazekamp, Ladislav Ilčić, Petros Kokkalis, Benoît Lutgen, Gabriel Mato, Alin Mituța, Christine Schneider, Irène Tolleret
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Niclas Herbst

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

43	+
ECR	Mazaly Aguilar, Ladislav Ilčić, Krzysztof Jurgiel, Veronika Vrecionová
ID	Rosanna Conte, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Niclas Herbst, Jarosław Kalinowski, Benoît Lutgen, Colm Markey, Gabriel Mato, Marlene Mortler, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller, Irène Tolleret
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis, Chris MacManus
Verts/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Bronis Ropé, Sarah Wiener

2	-
The Left	Anja Hazekamp
Verts/ALE	Francisco Guerreiro

0	0

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás